

Sposób romantycznego przeżywania na podstawie wybranych utworów Juliusza Słowackiego

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Prezentacja TED](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Juliusz Słowacki, *VI*, [w:] Juliusz Słowacki, *Trzy poemata W Szwajcarii*.
- Źródło: Ewa Kolbuszewska, *Romantyczne przeżycie szczytu*, [w:] *Romantyczne przeżywanie przyrody. Znaczenia, wartości, style zachowań*, Wrocław 2007, s. 40–41.
- Źródło: Juliusz Słowacki, *Hymn o zachodzie słońca na morzu*.
- Źródło: Juliusz Słowacki, *Rozłączenie*.
- Źródło: Philip Otto Runge, *Do Daniela*, [w:] *Teoretycy, artyści i krytycy o sztuce 1700–1870*, tłum. A. Palińska, wybór E. Grabska, M. Poprzęcka, Warszawa 1989, s. 301–302.

Sposób romantycznego przeżywania na podstawie wybranych utworów Juliusza Słowackiego

Wędrowiec nad morzem mgły, Caspar David Friedrich, ok. 1817
Źródło: domena publiczna.

Juliusz Słowacki był niewątpliwie twórcą zauważalnym na tle epoki romantyzmu. Zawsze jednak pozostawał w cieniu Mickiewicza, którego traktował z pobłażaniem i zazdrością, ale i podziwem. Rozgoryczenie młodego autora wzrosło, kiedy Mickiewicz ocenił jego twórczość, sugerując, że ma ona piękną formę, ale brakuje jej ducha („jest to gmach piękną architekturą stawiony, jak wzniosły kościół - ale w kościele Boga nie ma”). Wypowiedziana przez Mickiewicza opinia zaważyła na późniejszym odbiorze twórczości Słowackiego.

Twoje cele

- Wskażesz środki poetyckie służące wyrażaniu emocji.
- Wyjaśnisz, dlaczego niektóre dzieła Słowackiego są odczytywane w kontekście twórczości Mickiewicza.
- Scharakteryzujesz cechy romantycznego przeżywania świata.

Przeczytaj

O autorze

Juliusz Słowacki urodził się 4 września 1809 roku w Krzemieńcu na Wołyniu. W 1817 roku rozpoczął naukę w krzemienieckim gimnazjum, następnie uczył się w Wilnie, gdzie poznał Adama Mickiewicza. Słowacki kształcił się na Wydziale Nauk Moralnych i Politycznych na Uniwersytecie Wileńskim. Nie miał wielu przyjaciół, podczas wakacji podróżował przez ukraińskie ziemie, m.in. do Odessy. Czym dla Mickiewicza była Litwa, tym dla Słowackiego stała się Ukraina, ziemia rodzinna, stale obecna w jego pamięci i wyobraźni. W twórczości poety Ukraina zawsze będzie symbolem wolności oraz tego, co tajemnicze i mistyczne, uosobieniem narodowej tradycji i historii.

W 1830 roku Słowacki chciał ogłosić drukiem kilka swoich dzieł, ale przeszkodził mu wybuch powstania listopadowego. W tym czasie poeta przebywał w Warszawie, obserwując zamieszki z własnego mieszkania. Za pośrednictwem Adama Czartoryskiego zatrudnił się w Biurze Dyplomatycznym Rządu Narodowego. Jako autor zasłynął wówczas kilkoma wierszami patriotycznymi. W marcu 1831 roku opuścił Warszawę z misją dyplomatyczną. Po drodze zatrzymywał się na dłużej w Dreźnie, Paryżu i Londynie. Ostatecznie wybrał życie w Paryżu.

W 1832 roku wyszedł drukiem dwutomowy zbiór *Poezji Słowackiego*, jednak autor nie doczekał się wielu entuzjastycznych opinii. Były to zróżnicowane pod względem gatunkowym utwory, mocno już odbiegające od nurtu sentymentalnego, a wpisujące się w styl byronowski ([powieści poetyckie](#)) i szekspirowski (dramaty historyczne, m.in. *Maria Stuart*).

Kolejne lata poświęcił Słowacki na podróże (Szwajcaria, Rzym, Grecja, Egipt, Ziemia Święta). Do Paryża powrócił na stałe w 1838 roku, gdzie zmarł w 1849 roku.

Romantyczne przeżywanie świata

Romantycy przeżywali otaczającą ich rzeczywistość na dwa sposoby: poprzez zmysłowy odbiór świata oraz odnosząc się do przeżyć wewnętrznych, polegając na

własnej intuicji, uczuciach, emocjach. Często odwoływali się także do uniesień [mistycznych](#). Świat miał zatem dla nich dwojaki wymiar: materialny oraz duchowy. Mierzyli się z przeżywaniem spraw najwyższych – Boga i absolutu, ale też miłości i śmierci, relacji z drugim człowiekiem. Wszystkie te przeżycia były naznaczone wymiarem poznawczym, ale też estetycznym, a nawet egzystencjalnym.

Szczególnie ważne stało się dla romantyków przeżywanie natury, która często stawała się odbiciem ich uczuciowości, ale także np. tłem dla rozmyślań o charakterze religijnym. Ewa Kolbuszewska w książce *Romantyczne przeżywanie przyrody* opisuje wybrane przykłady „spotkań” człowieka z różnymi elementami świata oraz sposoby ich przeżywania. Między innymi pisze o mierzeniu się romantyków z potęgą górskich szczytów – niedostępnych, ale uwznioślonych, kojarzonych z wolnością i kierujących ku Bogu:

” Ewa Kolbuszewska

Romantyczne przeżycie szczytu

Romantyczne przeżycie szczytu jawi się [...] jako zjawisko zróżnicowane i ciekawe zarówno z psychologicznego i estetycznego, jak i socjologicznego punktu widzenia. [...] Uwagę przyciągały te góry i wzniesienia, które dostarczały istotnych przeżyć estetycznych [...]. Regułą było, że góra stanowiła z racji swej względnej wysokości centralny punkt jakiegoś obszaru. Jednocześnie jednak w świadomości romantycznej szczyt jawił się przede wszystkim jako miejsce niezwykle, podległe surowym prawom natury, dzikie i niedostępne [...]. Szczyt mógł zatem pełnić rolę symbolu – łącznika między niebem a ziemią, dlatego w relacjach o bytnością nim pojawiało się hiperbolizowane odczucie euforii, nieskrępowania, swobody

Źródło: Ewa Kolbuszewska, *Romantyczne przeżycie szczytu*, [w:] *Romantyczne przeżywanie przyrody. Znaczenia, wartości, style zachowań*, Wrocław 2007, s. 40–41.

Philipp Otto Runge – przeżycie Boga w naturze

Philipp Otto Runge, *Poranek. Alegoria* (studium do obrazu), 1808

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Niemiecki malarz Philipp Otto Runge (1777–1810) w każdym elemencie natury postrzegał emanację Boga. W jednym z listów do brata Daniela wykladał swoją mistyczną teorię pejzażu:

” Philip Otto Runge

Do Daniela

Niebo roi się nade mną od niezliczonych gwiazd, wiatr pędzi ze świstem przez szeroką przestrzeń, fala łamie się z hukiem wśród bezkresnej nocy; ponad lasem różowi się eter i słońce rozjaśnia świat; dolina paruje, a ja rzucam się w trawę wśród iskrzących kropli rosy; każdy liść i każde źdźbło trawy wibruje życiem, ziemia żyje i drga pode mną, wszystko zlewasię w jeden akord, a wtedy dusza rozbrzmiewa radością i wzlatuje krążąc w niezmierną przestrzeń wokół mnie i nie ma już dołu ani góry, ani czasu, ani początku, ani końca, czuję i słyszę żywe tchnienie Boga, który podtrzymuje i niesie świat, dzięki któremu wszystko żyje i działa: oto najwyższe, co przeczuwamy – Bóg!

Caspar David Friedrich – do Boga poprzez naturę

Na obrazach innego niemieckiego romantyka, Caspara Davida Friedricha (1774–1840), natura staje się przejściem ku Bogu, bramą do innego świata. Drezdeński malarz widział w naturze granicę między światem doczesnym a transcendentnym, subtelnie zarysowaną grą światła i barw. Natura stawała się dla niego swoistym medium między człowiekiem a Tajemnicą Nieskończoności. To emocjonalne i uczuciowe stapianie się z przyrodą wiązało się dla romantyków z umiejętnością dostrzegania wysyłanych przez nią znaków, poddawaniem się niekiedy jej potędze, ale też próbą przeciwstawiania się żywiołom.

Caspar David Friedrich, *Krzyż w górach*, 1807–1808

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Przykłady utworów poety

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1HnqoPFx>

Juliusz Słowacki

VI

Pod ścianą ze skał i pod wieńcem borów
Stoi cichości pełna i kolorów
Tella kaplica. Jest próg tam na fali,
Gdzieśmy raz pierwszy przez usta zeznali,
Że się już dawno sercami kochamy;
A pod tym progiem są na wodzie plamy
Od sosen, co się kołyszają na niebie,
I od skał cienia; gdzie mówiąc do siebie,
Wbite do wody trzymaliśmy oczy.
A pod tym progiem fala tak się toczy,
I tak swawolna, i taka ruchoma,
Że wzięła w siebie dwa nasze obrazy
I przybliżała łącząc je rękoma,
Chociaż nas tylko łączyły wyrazy.
Ach! fala taka szalona i pusta!
Że połączyła nawet nasze usta,
Choć sercem tylko byliśmy złączeni.
Fala tak pełna ruchu i promieni,
Że jednym światła objąwszy nas kołem,
Zmieszała niby anioła z aniołem.
Gdy myślę — boleść dręczy mię niezmierna.
Falo! niewierna falo! — i tak wierna!

Juliusz Słowacki

Hymn o zachodzie słońca na morzu

Smutno mi, Boże! - Dla mnie na zachodzie

Rozlałeś tęczę blasków promienistą;

Przede mną gasisz w lazurówój wodzie

Gwiazdę ognistą...

Choć mi tak niebo ty złocisz i morze,

Smutno mi, Boże

Jak puste kłosa, z podniesioną głową

Stoję rozkoszy próżen i dosytu...

Dla obcych ludzi mam twarz jednakową,

Ciszę błękitu.

Ale przed tobą głąb serca otworzę,

Smutno mi, Boże!

Jako na matki odejście się żali

Mała dziecina, tak ja płaczu bliski,

Patrząc na słońce, co mi rzuca z fali

Ostatnie błyski...

Choć wiem, że jutro błysnie nowe zorze,

Smutno mi, Boże!

Dzisiaj, na wielkim morzu obłąkany,

Sto mil od brzegu i sto mil przed brzegiem,

Widziałem lotne w powietrzu bociany

Długim szeregiem.

Żem je znał kiedyś na polskim ugorze,

Smutno mi, Boże!

Żem często dumał nad mogiłą ludzi,

Żem prawie nie znał rodzinnego domu,

Żem był jak pielgrzym, co się w drodze trudzi

Przy blaskach gromu,

Że nie wiem, gdzie się w mogiłę położę,

Smutno mi, Boże!

Ty będziesz widział moje białe kości

W straż nie oddane kolumnowym czołom;

Alem jest jako człowiek, co zazdrości

Mogił popiołom...

Więc że mieć będę niespokojne łoże,

Smutno mi, Boże!

Kazano w kraju niewinnój dziecinie

Modlić się za mnie co dzień... a ja przecie

Wiem, że mój okręt nie do kraju płynie,

Płynąc po świecie...

Więc, że modlitwa dziecka nic nie może,

Smutno mi, Boże!

Na tęczę blasków, którą tak ogromnie

Anieli twoi w siebie rozpostarli,
Nowi gdzieś ludzie w sto lat będą po mnie
Patrzący - marli.
Nim się przed moją nicością ukorzę,
Smutno mi, Boże!

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/P1HnqoPFx>

Juliusz Słowacki

Rozłączenie

Rozłączeni - lecz jedno o drugim pamięta;
Pomiędzy nami lata biały gołąb smutku
I nosi ciągle wieści. Wiem, kiedy w ogródku,
Wiem, kiedy płaczesz w cichej komnacie zamknięta;
Wiem, o jakiej godzinie wraca bolu fala,
Wiem, jaka ci rozmowa ludzi łzę wyciska.
Tyś mi widna jak gwiazda, co się tam zapala
I łzę różową leje, i skrą siną błyska.
A choć mi teraz ciebie oczyma nie dostać,
Znając twój dom - i drzewa ogrodu, i kwiaty,
Wiem, gdzie malować myślą twe oczy i postać,
Między jakimi drzewy szukać białej szaty.
Ale ty próżno będziesz krajobrazy tworzyć,
Osrebrzać je księżycem i promieniść świtem:

Nie wiesz, że trzeba niebo zwalić i położyć
Pod oknami, i nazwać jeziora błękitem.
Potem jezioro z niebem dzielić na połowę,
W dzień zasłoną gór jasnych, w nocy skał szafirem;
Nie wiesz, jak włosem deszczu skałom wieńczyć głowę,
Jak je widzieć w księżycu określone kirem.
Nie wiesz, nad jaką górą wschodzi ta perełka,
Którąm wybrał dla ciebie za gwiazdeczkę-stróża?
Nie wiesz, że gdzieś daleko, aż u gór podnóża,
Za jeziorem - dojrzałem dwa z okien światelka.
Przywykłem do nich, kocham te gwiazdy jeziora,
Ciemne mgłą oddalenia, od gwiazd nieba krwawsze,
Dziś je widzę, widziałem zapalone wczora,
Zawsze mi świecą - smutno i blado - lecz zawsze...
A ty - wiecznie zagasłaś nad biednym tułaczem;
Lecz choć się nigdy, nigdzie połączyć nie mamy,
Zamilkniemy na chwilę i znów się wołamy
Jak dwa smutne słowiki, co się wabią płaczem.

Nad jeziorem Leman, d. 20 lipca 1835 r.

Słownik

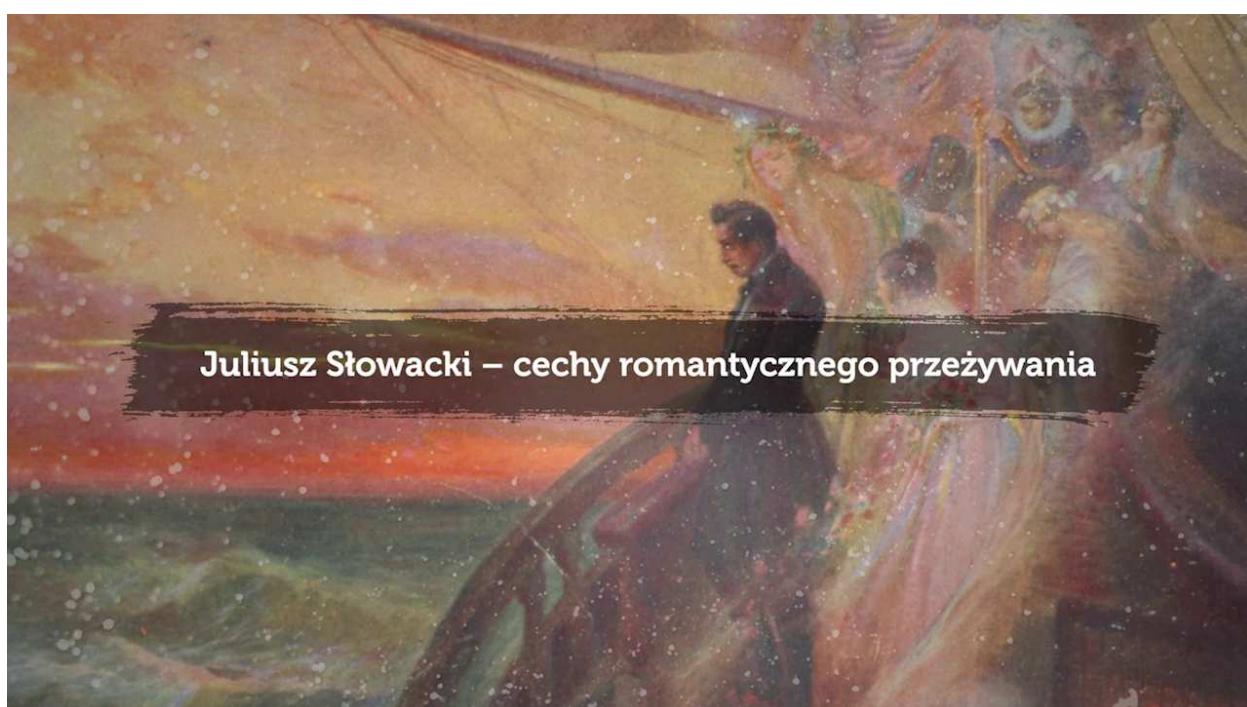
mistycyzm

(gr. *mystikós*) termin określający różnorodne przeżycia religijne oparte na indywidualnej więzi z rzeczywistością pozazmysłową, Bogiem

powieść poetycka

powieść poetycka gatunek poezji narracyjnej popularny w romantyzmie. Powieść poetycka powstała w Anglii, za jej twórcę uznaje się Waltera Scotta. Łączy elementy epickie i liryczne, a jej fabuła jest mocno udramatyzowana. Zbliżona treścią do współczesnej noweli lub powieści. Ma luźną, fragmentaryczną budowę, jest tajemnicza, zagadkowa, jej tok zaś pełen luk i zakłóceń w chronologii (inwersja czasowa). Tło wydarzeń jest często historyczne lub orientalne. Bohater powieści poetyckiej, zazwyczaj rozdarty wewnątrz i zbuntowany przeciw światu samotnik, stanowi niejednokrotnie maskę, kryjącą ideową i liryczną osobowość twórcy

Trwa wczytywanie danych..

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R16uOFe4buzaQ>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Juliusz Słowacki – cechy romantycznego przeżywania.

Polecenie 1

Na podstawie pierwszego filmu uzupełnij mapę myśli spostrzeżeniami na temat romantycznego przeżywania świata.

Polecenie 2

Na podstawie pierwszego filmu wyjaśnij, na czym polega romantyczna epifania.

Ćwiczenie 1

Trwa wczytywanie danych..

Film dostępny pod adresem </preview/resource/R1Ba1UFq0IVXH>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Juliusz Słowacki – interpretacje dzieła poety.

Polecenie 3

Na podstawie drugiego filmu omów miejsce Słowackiego w literaturze romantycznej.

Polecenie 4

Na podstawie drugiego filmu podaj tytuły dzieł Słowackiego, które są odczytywane w kontekście twórczości Mickiewicza. Wyjaśnij, dlaczego tak się stało.

Ćwiczenie 2

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RaKN1sxEOGkt1>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem: "Cechy romantycznego przeżywania na podstawie poezji Juliusza Słowackiego część pierwsza".

Polecenie 1

Wyjaśnij, na czym polega metafora lustra, o której opowiada w prezentacji prof. Kuziak.

Polecenie 2

Romantyk to dusza czująca – co oznacza to określenie? Wyjaśnij na podstawie obejrzanej prezentacji.

Polecenie 3

Na podstawie obejrzanej prezentacji oraz wiadomości z lekcji porównaj sposób romantycznego przeżywania świata u Słowackiego oraz innych artystów tego okresu.

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Sposób romantycznego przeżywania na podstawie wybranych utworów Juliusza Słowackiego

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;
- 6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;
- 8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

IV. Samokształcenie.

6. wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Lektura obowiązkowa

20) Juliusz Słowacki, Kordian, wybrane wiersze, w tym Grób Agamemnona (fragmenty), Testament mój;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne. Uczeń:

- bierze udział w dyskusji na temat romantycznego postrzegania świata;
- uzupełnia mapę myśli odnośnie romantycznego przeżywania świata;
- wyjaśnia, na czym polega romantyczna epifania;
- omawia sposób romantycznego przeżywania świata na podstawie wybranych utworów Juliusza Słowackiego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;

- fiszki.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel rozdaje uczniom kartki z fragmentem tekstu Mirosława Sielewońko *Model bohatera romantycznego w wybranych utworach Juliusza Słowackiego*. Zadaniem uczniów jest zapoznanie się z materiałem oraz przygotowanie do dyskusji na temat romantycznego przeżywania świata.

2. Mirosław Sielewońko

Model bohatera romantycznego w wybranych utworach Juliusza Słowackiego.

Bohater romantyczny występujący w utworach Juliusza Słowackiego nie jest postacią jednoznaczną. Treść utworów eksponuje różne aspekty osobowości poszczególnych jednostek. Można jednak odnaleźć w sylwetkach tworzonych przez Słowackiego pewne cechy wspólne, determinujące postępowanie bohaterów, charakterystyczne dla romantyzmu.

Bohatera romantycznego cechuje przede wszystkim indywidualizm. Szczęście jednostki nie tkwi w podporządkowaniu społeczeństwu i zasadom przez nie stworzonym. W utworach romantycznych następuje zerwanie z tradycją oświeceniową, według której człowiek stanowił integralną część zbiorowości. Bohater romantyczny odczuwa swoją odrębność, jest wierny uznanej przez siebie hierarchii wartości i ma świadomość własnej ponadprzeciętności. Nie znajduje swojego miejsca w tłumie, wręcz przeciwnie – ucieka w odosobnienie. Tu pojawiają się kolejne cechy bohatera romantycznego, jakimi są: osamotnienie, poczucie niezrozumienia przez otoczenie i związek z naturą – pierwotnym tworem nieskażonym jeszcze zupełnie przez destrukcyjną cywilizację. W przyrodzie romantycy dostrzegali odwieczny język, którym Bóg przemawia do człowieka. Potrzeba więzi z naturą okazywała się silniejsza od pragnienia relacji z ludźmi [...]. Odizolowanie sprzyja autorefleksji; bohaterzy romantyczni wnikliwie analizują swój świat przeżyć.

Wgląd w samego siebie jest też przejawem wrażliwości na doznania psychiczne. Romantycy to kreatorzy własnego wewnętrznego świata. Marzenie romantyczne przeciwstawia sobie dwa miejsca bytowania i dwie rzeczywistości. Czyni to na dodatek w trybie wartościującym. Lepsze jest „tam”, gorsze jest „tutaj”. Dlatego

romantyk marzący jest tam, gdzie go nie ma, a nie ma go tu, gdzie jest. Modelowy bohater romantyczny doświadcza nieszczęśliwej miłości, która może prowadzić do tragicznych skutków. Maria Janion zalicza do charakterystycznych rysów bohatera romantycznego również prometeizm, szlachetne męstwo w walce ze złem oraz mroczną fatalność, połączoną z oryginalną, często skażoną demonizmem urodą.

Pełen opozycji romantyzm przeciwstawia kultowi indywidualizmu potrzebę łączności z większą zbiorowością. Romantyk z jednej strony skłania się ku refleksyjnej samotności, z drugiej dąży do uczestnictwa w grupie, co wywiera na niego znaczący wpływ.

http://dlibra.umcs.lublin.pl/Content/26751/czas17868_2015_33_15.pdf

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy uczniom temat i cele zajęć. Prosi, by na ich podstawie uczniowie sformułowali kryteria sukcesu.
2. Nauczyciel inicjuje rozmowę wprowadzającą w temat lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Rybki w akwarium. Chętne osoby zajmują dwa miejsca w wewnętrznym kręgu (pozostali uczniowie wraz z nauczycielem zajmują miejsca w kręgu zewnętrznym) i rozpoczynają rozmowę dotyczącą sposobu romantycznego postrzegania świata. Jeśli któraś z osób z zewnętrznego kręgu chciałaby coś dodać lub o coś zapytać, siada na wolnym krześle obok głównych rozmówców. Jeśli uczniowie z wewnętrznego kręgu nie znają odpowiedzi, wspiera ich nauczyciel lub ktoś z zewnętrznego kręgu.
2. Po zakończonej rozmowie uczniowie wykonują polecenie 1 z multimedium: Na podstawie pierwszego filmu uzupełnij mapę myśli spostrzeżeniami na temat romantycznego przeżywania świata. Drugie polecenie z multimedium uczniowie wykonują w parach: Na podstawie pierwszego filmu wyjaśnij, na czym polega romantyczna epifania. Polecenia 3 i 4 uczniowie wykonują całym zespołem klasowym.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel przed lekcją przygotował fiszki i włożył je do woreczka. W fazie podsumowującej zajęcia przechodzi między ławkami i prosi uczniów o wylosowanie jednej, o jej głośne przeczytanie zapisanego sformułowania i opracowanie wylosowanego zagadnienia. Uczniowie, którzy wylosowali fiszkę, dobierają sobie do zespołu koleżanki i kolegów. Razem przygotowują krótką wypowiedź i prezentują ją na forum klasy. Na kolejnych fiszkach nauczyciel zapisał:
  - Sposób romantycznego przeżywania świata na podstawie *VI [Pod ścianą ze skał i pod wieńcem borów]*
  - Sposób romantycznego przeżywania świata na podstawie *Hymnu o zachodzie słońca na morzu*
  - Sposób romantycznego przeżywania świata na podstawie *Rozłączenia*
2. Nauczyciel omawia przebieg zajęć, wskazuje mocne i słabe strony pracy uczniów, udzielając im tym samym informacji zwrotnej.
3. Uczniowie przechodzą do sekcji „Prezentacja TED”. Dzielią się na trzy grupy. Zespół 1 zajmuje się poleceniem 1, zespół 2 – poleceniem 2, a zespół 3 – poleceniem 3. Po wyznaczonym przez nauczyciela czasie przedstawiciele grup prezentują odpowiedzi.

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia z sekcji Film edukacyjny.

Materiały pomocnicze:

- Bychowski G., *Słowacki i jego dusza. Studium psychoanalityczne*, Kraków 2002.
- Kowalczykowa A., *Romantyczni szaleńcy*, Warszawa 1977.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Film edukacyjny”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.

